

➤ Істотною відмінністю заочного рішення від звичайного є можливість спрощеного порядку його перегляду самим судом, що ухвалив таке рішення за заявою відповідача. Так, згідно зі ст. 228 ЦПК, заочне рішення може бути переглянуте судом, що його ухвалив, за письмовою заявою відповідача. Однак у зазначеній статті не вказано, що робити суду, якщо такий строк пропущено за будь-яких причин. Тому вважаю за доцільне закріпити положення яке дало б змогу поновити такий строк, якщо причини пропуску такого строку будуть визначені судом поважними.

М. Бохонко

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. А.С. Романова

ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Україна прагне увійти в європейську і світову спільноту. Обов'язковими умовами такого входження є економічна, політична і культурна інтеграція. Проте без волі і свободи для індивіда і народу жодний з напрямів інтеграції є недоступний, а сама інтеграція стає нездоланим бар'єром. Формування правової держави в Україні є вкрай складним, багатоплановим процесом, що передбачає не тільки формування структур влади, які здатні забезпечити дотримання законності та прав громадян, але й наявність широкого спектра політичних партій і рухів, соціальних груп і прошарків зі своїми специфічними інтересами, особливою правовою, політичною, соціальною, економічною поведінкою. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства часто вживають термін “правова держава”. Одні автори бажають підкреслити, що, проголосивши себе суверенною і незалежною, Україна стала і правовою державою, а інші – прагнуть довести, що побудова такої держави є справою віддаленішої перспективи. Згідно зі ст. 1 Конституції нашої держави, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Проте реалії сьогодення яскраво свідчать про те, що це лише декларація. Україна не є правовою державою, оскільки їй необхідно подолати багато проблем, які заважають їй бути такою.

Соціальна правова держава – це політична організація суспільства, у якому право пов'язує і підкоряє собі державну владу, а основні права особи та її соціальна безпека становлять зміст свободи, заснованої на законах, які приймають і піддають зміні законно. Особливої уваги, на

мою думку, заслуговують наукові дослідження М.В. Кравчука. Він вважає, що правова держава – це новий етап у становленні й розвитку державності. Правову державу неможливо проголосити – вона повинна утворитися як результат реформ економічних, політичних, державних і правових інститутів, реальної зміни характеру взаємовідносин між громадянським суспільством, державою і особистістю. Правовою є така суверенна держава, яка функціонує в громадянському суспільстві і в якій юридичними засобами реально забезпечено захист основних прав і свобод людини та громадянина. Вона ґрунтується на певних принципах, найважливішими з яких є верховенство права, поділ влади, реальність прав і свобод людини та громадянина, законність, наявність у громадян високої правової культури. Правова держава – це держава, в якій юридичними засобами реально забезпечується максимальне здійснення, охорона і захист основних прав людини.

Сьогодні Україна продовжує перебувати в економічній та політичній кризах, які пов'язані, зокрема з низьким рівнем правосвідомості. Водночас побудова правової держави передбачає, навпаки, наявність високого рівня правосвідомості населення. Тому основною передумовою для належної реалізації є саме високий рівень правосвідомості і громадян, і представників державної влади. Проблемним є й питання про ефективність реалізації чинного законодавства, що негативно позначається на формуванні правової держави. Для виправлення такого становища необхідним є посилення впливу виконавчої влади на процеси правозастосування, тісніше співробітництво законодавчої і виконавчої гілок влади щодо вдосконалення правового регулювання суспільних відносин. Нагальною є також потреба дійового судового контролю за реалізацією чинного законодавства. Треба наголосити на тому, що основою створення і функціонування правової держави є громадянське суспільство, тобто об'єднання вільних і рівноправних людей, кожному з яких держава забезпечує юридичні можливості бути власником та брати активну участь у політичному житті. По-іншому – це суспільство, що спроможне створити правову державу. А згадана здатність суспільства до політичної саморегуляції можлива лише за наявності таких конкретних економічних умов: економічної свободи, різноманіття форм власності, домінування приватної власності, всебічного розвитку ринкових відносин. Такі умови дадуть змогу кожному індивідові громадянського суспільства протистояти державі в особі її органів, захистити свою людську гідність. У теорії і практиці правової держави найважливіше місце відведено правам та свободам людини і, передусім, фундамент-

тальним, які закріплені у Конституціях. Це так звані невідчужувані права і свободи. На захист їх повинна бути спрямована вся діяльність будівничих правої держави.

Між державою і суспільством має бути певна дистанція, яка і забезпечує демократію, відповідний рівень свободи суб'єктів громадянського суспільства. Якщо держава повністю узурпує суспільство, вона знищує людину як вільну особистість. Не держава визначає громадянське суспільство, а воно створює і контролює державу. Саме у такий спосіб забезпечується порівняно самостійне існування демократичного громадянського суспільства і правої держави. Отже, громадянське суспільство – це суспільство демократії, яке надає кожній людині можливість жити на гідному рівні; суспільство, де відсутнє відчуження людини від засобів виробництва і знарядь праці, насамперед – від приватної власності.

У своїй науковій статті "Проблеми побудови правої держави" Віра Тимошенко, доктор юридичних наук, професор зазначає про те, що можливість досягнення ідеалів правої держави визначається низкою чинників суб'єктивного й об'єктивного характеру. Передусім така можливість залежить від правосвідомості населення. Правосвідомість є особливою формою свідомості, необхідною й істотною складовою світогляду людини. Зазвичай під правосвідомістю розуміють сукупність правових уявлень, поглядів, оцінок, концепцій, теорій, доктрин, що виражають суб'єктивне ставлення окремо взятих осіб, груп або суспільства, загалом, до правої системи залежно від визнання або заперечення цінності права, тобто його справедливості, сили й ефективності.

Ю. Климчук

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. О.Б. Ковальчук

ЗНАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Державні органи, здійснюючи свої повноваження у встановлених Конституцією межах, діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Конституційному Суду України надані повноваження вирішувати питання про відповідність законів та інших правових актів, міжнародних договорів Конституції України та надавати офіційне тлумачення